

Rizikové skupiny - Sociální deviace

Osnovy a literatura

1. Základní pojmy a souvislosti.

Úvod, název, pojetí a význam předmětu, související disciplíny
Společnost, skupina, jedinec, sociální systém – exkurz do sociologie
Sociální norma, normalita, sociální deviace
Normativní a reaktivní pojetí sociální deviace
Sociální prevence
Svoboda a zlo

2. Příčiny vzniku sociálních deviací.

Biologické teorie
Psychologické teorie
Sociologické teorie
Teorie deprivantství

3. Násilí, kriminalita, pachatelé, oběti.

Kriminalita – pojem, struktura, dynamika, příčiny
Kriminologie a viktimologie, pomoc obětem trestných činů
Domácí násilí, týrání a sexuální zneužívání dětí, týrání starých lidí, šikana
Trest jako součást sociální prevence – vězeňství a ochranná výchova

4. Závislosti.

Základní pojmy
Přehled OPL a jejich účinků
Drogová scéna v ČR
Příčiny vzniku závislosti, drogová kariéra, důsledky užívání drog
Možnosti a formy prevence, legislativa
Závislost na alkoholu, nikotinu, patologické hráčství

5. Sexualita a sociální problémy.

Sexualita a její význam v životě člověka
Sexuální orientace a sexuální deviace
Prostituce jako sociálně patologický jev

6. Bezdomovství.

6.1 Charakteristika, formy, postoje veřejnosti, důsledky
6.2 Příčiny, možnosti a způsoby prevence

7. Kolektivní a skupinové zlo.

7.1 Charakteristika, projevy, příčiny
7.2 Rasismus a etnické konflikty
7.3 Náboženské konflikty
7.4 Totalitní systémy a politický extremismus
7.5 Terorismus

Podmínky pro zápočty a zkoušku.

Zápočet ZS (pouze pro prezenční studium):

1. Účast na 3 seminářích podle harmonogramu
2. Vybrat a uspořádat (nalepit, portfolio, jiný způsob) 5 článků ke každému z následujících 8 témat: obecná kriminalita, kriminalita mládeže, týrání a zneužívání (žen, dětí, starých lidí), vězeňství, závislosti, rasismus a extremismus, bezdomovství, prostituce a sexuální deviace.

Zápočet LS:

1. Odevzdat jeden cizojazyčný článek (výstřižek, kopie – A,N,F) týkající se sociálních deviací s českým volným překladem, 1 strana strojopisu.
2. Zpracovat kasuistiku libovolně vybraného případu. (Popis, příčiny, souvislosti, možnosti řešení.) 2-3 strany strojopisu.

Zkouška:

Písemná část (Základní otázky ověřující přehled v tématech) – splnění písemné části je podmínkou pro ústní část.

Ústní část – otázky podle osnovy

Podmínkou pro zkoušku je získání obou zápočtů

Studentům, kteří zkoušku z předmětu složili na jiné škole, může být uznána na základě výsledků kontrolního testu.

Harmonogram ZS 2008/2009

1. 4.9. Úvodní informace o předmětu
2. 18.9. Základní pojmy, Příčiny sociálních deviací téma - 1 a 2
3. 25.9. Seminář 1A k tématu 1 a 2
4. 2.10. Seminář 1B k tématu 1 a 2
5. 9.10. Sexualita a sociální problémy - téma 5
6. 23.10. Seminář 2 A k tématu 5
7. 6.11. Seminář 2 B k tématu 5
8. 20.11. Kolektivní a skupinové zlo I téma 7
9. 27.11. Kolektivní a skupinové zlo II téma 7
10. 4.12. Seminář 3A k tématu 7
11. 11.12. Seminář 3B k tématu 7
12. 18.12. Zápočty

Povinná literatura:

- Dočkal, J.: Sociální deviace, Jabok 2008
 Dočkal, J.: Člověk a drogy. Praha, Éthum 2000
 Dočkal, J.: Sylaby přednášek a texty k jednotlivým tématům .
www.is.jabok.cz
 Hrčka, M.: Sociální deviace. Praha SLON 2001
 Koukolík, F., Drtilová, J.: Vzpouza deorivantů. Praha, Galén 1996
 Novotný, O., Zapletal, J.: Kriminologie. Praha EUROLEX BOHEMIA 2001
 Vaníčková, E. a kol.: Násilí v rodině. Praha, MPSV 1995
 Hradečtí, V. a I.: Bezdomovství - extrémní vyloučení. Praha, Naděje 1996
 Šišková, T, ed.: Výchova k toleranci a proti rasismu. Praha, Portál 1998

Základní doporučená literatura:

- Wágnerová, M.: Psychopatologie pro pomáhající profese.Praha, Portál 2004
 Komenda, A.: Sociální deviace. Olomouc, Univerzita Palackého 1999
 Koukolík, F., Drtilová, J.: Zlo na každý den: Praha, Galén 2001
 Koukolík, F.,Drtilová, J. 2002 .Základy stupidologie.Praha, Galén 2001
 Fromm, E. : Anatomie lidské destruktivity. Praha, Lidové noviny 1997
 Lorenz, K. : Takzvané zlo. Praha, Mladá fronta 1992
 Lorenz, K. : Odumírání lidskosti.Praha, Mladá fronta 1997
 Řezníček, M. : Prevence sociálních deviací, Praha. Éthum 1995
 Morris, D. : Lidský živočich. Praha, Knižní klub Balios 1997
 Hole, G. : Fanatismus. Praha, Portál 1998
 Encyklopedie – Světový terorismus. Praha, Svojtka and Co 2001.
 Bassermann, L.: Nejstarší řemeslo. Praha, Mladá fronta 1993
 Lenderová, M.: Chytila patrola. Praha, Karolinum 2002
 Rheinheimer, M.: Chudáci, žebráci a vaganti, Praha, Vyšehrad 2003
 Dunovský, J. : Týrané,zneužívané a zanedbávané dítě. Praha, GRADA 1995
 Sexuální zneužívání dětí a sexuální násilí. Praha, MPSV 1997
 Scott Peck, M. : Lidé lži. Olomouc, Votobia 1996
 Žaloudek, K.: Encyklopedie politiky, Praha, Libri 1996
 Kushner, H.,S.:Když se zlé věci stávají dobrým lidem.Praha, Portál 2000
 Hitlerův Mein Kampf s komentářem Jiřího Hájka. Liberec, DIALOG 2000
 Ternon, Y.: Genocidy XX. století.Praha,Themis 1997
 Courtois, S. a kol.:Černá kniha komunismu I, II. Praha, PASEKA 1999
 Čech, S.,Řezníček, M.: Zločin kolem nás.Praha, Melantrich 1997
 Trestní předpisy UZ č.282, Ostrava Sagit 2002
 Listina základních práv a svobod
 Úmluva o právech dítěte
 materiály Institutu pro kriminologii a sociální prevenci Praha
 Zpravodaj Bílého kruhu bezpečí
 Nový prostor
 České vězeňství